

PANEVĖŽIO RAJONO MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENA

2016 metais pirmą kartą visose savivaldybėse atliktas mokyklinio amžiaus (5, 7 ir 9 (pirmų gimnazijos klasių)) mokinių gyvenimos tyrimas. Tyrimas atliktas pagal Higienos instituto parengtą ir su Sveikatos apsaugos ministerija suderintą gyvenimos tyrimų metodiką. Tyrimas atskleidžia esamą mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimos situaciją atskirose savivaldybėse ir bendrai Lietuvoje, pateikia įrodymus kryptingam sveikatą stiprinančios veiklos planavimui konkrečioje savivaldybėje, o ateityje atlikus pakartotinius tyrimus bus galima stebėti rodiklių pokyčius.

2016 metais mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimos tyrimo duomenų bazę sudaro 38 633 respondentų užpildytos anketos, kurių duomenis Higienos institutui iki 2016 m. gruodžio 12 d. perdavė apklausas vykde savivaldybes aptarnaujantys visuomenės sveikatos biurai. Panevėžio rajono savivaldybėje buvo apklaustas 621 mokinys (5 klasė -33,8 proc., 7 klasė -35 proc., 9 klasė -31,2 proc.; berniukai -51 proc., mergaitės -49 proc.).

Sveikatos vertinimas ir laimingumas

Dauguma (84,7 proc.) Panevėžio rajono vaikų jaučiasi laimingi arba pakankamai laimingi galvodami apie savo dabartinį gyvenimą. 49,2 proc. vaikų mano, kad jų sveikata gera, 34,3 proc.– kad puiki, 16,5 proc. vaikų pažymėjo, kad jų sveikata yra patenkinama arba bloga. Berniukų daugiau negu mergaičių jaučiasi laimingais. Puikiai savo sveikatą vertina taip pat daugiau berniukų negu mergaičių. Penktokų, kurie jaučiasi labai laimingi yra daugiau negu septintokų ir devintokų.

Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis

Kasdien, ne pamokų metu, apie 60 minučių ir ilgiau sportuoja ir mankština tik 7,6 proc. mokinių, 4–6 kartus per savaitę sportuoja 23 proc. mokinių, 2–3 kartus – 29 proc., o 5 proc. – niekada nesportuoja. Berniukai sportuoja ir mankština dažniau negu mergaitės (kasdien sportuoja dvigubai daugiau berniukų negu mergaičių). Net 18,2 proc. mokinių 4 ir daugiau valandų per dieną žiūri televizorių, žaidžia kompiuteriu. Kuo vyresnė klasė, tuo daugiau mokinių pasyviai leidžiančių laiką.

Mityba

Darbo dienomis, kai vaikai eina į mokyklą, kasdien pusryčiauja tik 47,9 proc. apklaustųjų. Savaitgaliais pusryčiauja 75 proc. mokinių. Berniukų, pusryčiaujančių visas penkias darbo dienas, kai eina į mokyklą, yra daugiau (51,2 proc.) nei mergaičių (49 proc.). Septintos klasės mokiniai pusryčius valgo dažniau nei penktos ir devintos klasės mokiniai.

Tik trečdalis Panevėžio rajono mokinių vaisius ir daržoves valgo bent kartą per dieną. Mergaitės dažniau nei berniukai valgo vaisius ir daržoves. Devintos klasės mokiniai rečiau valgo vaisius ir daržoves nei penktos ir septintos klasės.

Žalingi įpročiai

Bent kartą per savo gyvenimą tabako gaminius rūkė 44 proc. apklaustųjų. Per pastaruosius 12 mėnesių bent kartą tabako gaminius rūkė 18,5 proc., elektronines cigaretes – 11,7 proc., o per paskutines 30 dienų bent kartą tabako gaminius rūkė 11,6 proc., elektronines cigaretes – 6,7 proc. apklaustųjų. Paklausus mokinių apie alkoholių gėrimų vartojimą, daugiau nei pusė (52,6 proc.) Panevėžio rajono mokinių atsakė, kad per savo gyvenimą bent kartą vartojo kokį nors alkoholinių gėrimą, o dažniau nei kas penktas (22,7 proc.) mokinys buvo išgėręs tiek alkoholinių gėrimų, kad jautėsi apsvaigęs. Berniukų, išbandžiusių elektronines cigaretes, yra daugiau nei mergaičių. Kuo vyresnė klasė, tuo daugiau mokinių bent kartą rūkusių tabako gaminius ir elektronines cigaretes, vartojusių alkoholinius gėrimus. 4,3 proc. mokinių bent kartą per savo gyvenimą yra vartoję marihuaną ar hašišą. Devintokų, vartojusių marihuaną ar hašišą, buvo daugiau nei penktokų ir septintokų.

Patyčios, smurtas ir nelaimingų atsitikimų prevencija

Daugiau nei pusė (54,6 proc.) Panevėžio rajono mokinių per paskutinius du mėnesius nesityčiojo iš kitų mokinių ir taip pat daugiau nei pusė (54 proc.) mokinių patys nepatyrė iš kitų patyčių. Kuo vyresnė klasė, tuo mažiau patyčių patiria iš kitų ir patys mažiau tyčiojasi.

89 proc. vaikų per paskutinius du mėnesius nėra patyrę fizinės bausmės iš tėvų. 6 proc. vaikų prisipažino, kad kartą ar du kartus jį mušė ar kitaip fiziškai baudė tėvai.

Pusė Panevėžio rajono mokinių per paskutinius metus nebuvo nei karto susižeidę arba patyrę kitų nelaimingų atsitikimų. Kas dešimtas vaikas tris ir daugiau kartų per paskutinius metus buvo taip susižeidęs, kad teko kreiptis į medikus.

Visada važiuojant automobiliu saugos diržus segi 74,9 proc. mokinių. Atšvaitus nešioti vis dar vengiama – tik kas ketvirtas mokinys visada juos nešioja tamsiu paros metu, o visai jų nenešioja 34 proc. mokinių. Vyresnių klasių mokiniai rečiau nešioja atšvaitus tamsiu paros metu.

Panevėžio rajono savivaldybės

Visuomenės sveikatos biuro

Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė

Inga Mackelienė